



## Ka pasakoja is Lietuvos atvykes vokiečiai

„Žib.“ Nr. 1 (196) buvo įdėtas vieno vokiečio, paskiausiais laikais gyvenusio Lietuvoje, pasakojimas apie dabartinį Lietuvos gyvenimą. Minėtas vokiečias dabar suteikė dar papildomų žinių iš pavertęs tėvynės.

Praeitais metais, pasakoja jis, išvežimas iš Lietuvos prasidėjo penktadienį po Sekminių. Tuo metu jis su savo draugu jau rengėsi grįžti į Karaliaučių ir tais pačiais keliais, kuriais atvyko į Alytaus apskrįti, atėjo į Jūros stotį. Tačiau Kazlų Rūdos atvykusio išvežimus vykdėti žydo-majoro buvo suimtas ir pristatytas milicijai. Kazlų Rūdos milicijos viršininkas — rusas juos paleido. (Pastebėtina, jog beveik visi milicijos viršininkai yra sovietų karininkai tik milicijos uniformomis apsivilkę.) Matyt, iš kitur atvykęs žydas nežinojo, kaip vietoj vokiečiai traktuojami. Tuomet pėsti nuėjo į Pilviškius. Stotyje jau buvo priveržta tremtinių. Lietuvis geležinkelietis, jiems patarė dabar į Karaliaučių nevykti, nes būsią blogai. Vokiečiai paklausė ir grįžo atgal. Pakeliui sutiko vežant suimtusius į stotį. Sunkvežimiai

pilni suimtųjų mantos, ant viršaus susėdę vyrai, moterys ir vaikai. Tarp kitų daiktų matė pintinėse vežantis bulvių, o taip pat ir vištų.

Į Sibirą išvežtasis Banys (žūr. „Žib.“ Nr. 1) gyvena nuo savo šeimos (žmonos ir sūnaus) atskirtas — už dviejų šimtų km.

Tuščias išvežtųjų sodybas dažnai rusų kareiviai apilėšia: išima langus, išvežioja baldus ir t. t. . . . Gi tokiam ūky apsigyventi ir jį valdyti reikia gauti iš partizanų leidimą. Be leidimo apsigyvenę, nakties metu sulaukia partizanų, kurie uždeda bausmę: rašyti ištremtajam savininkui laiškus ir kas savaitę siųsti po siuntinį. Tuščiojo sodyboje apsigyvenę, vokiečiai partizanų neliečiami. Mat, vokiečiai naudojami tik pastogė, ūkio nevaldo. Kalbama vokiečiais su draugu apsigyvenę Staniavos kaime per Sekmines išvežto Macionio sodyboje. Macionio 12 m. berniukas ir jaunesnė duklė grįž iš mokyklos tėvų jau neberado — jie buvo išvežti. Berniuką vokiečiais matė, kai jis buvo parėjęs į namus pasižiūrėti.

Minėtame ūkyje vokiečiai dar rado gyvenančias kitas dvi vokiečių su vaikais. Viso susidarė 7 asmenys. Iš ten jie visi kartu buvo atvežti į Eisenachą, iš kur jis su draugu atbėgo į Hanoverį pas savo tėvą. 1947 m. pavasarį vokiečiai Lietuvoje buvo tiesiog plūste užplūdę. Jis pats tuo metu buvo nuvykęs į Kauną. Net nusigando, pamatęs čia tiek daug elgetaujančių vokiečių. „Nejaugi reikės ir čia badu mirti tarp tų pačių Karaliaučiaus gyventojų „pamaniau“, pasakoja vokiečias. „Juk kas gali tokia mintį išmaitinti?“ Elgetaujantieji beldžiasi į kiekvienas duris, vadinamoji, Tolkuckėj prašinėja pardavėjų. Vaikai, būreliai po 2–3, dainuodami pelnosi sau duoną. Nakvoja jie daugiausia prie stoties ar kitose vietose laukė. Į stoties laukiamąsias sales ar į kitas viešas vietas jie neleidžiami, nes, anot rusų, jie gadina vaizdą. Abu kalbameji vokiečiai tuojau grįžo atgal Jūron ir leidosi į rytus, kur išbuvo ligi išvežimo.

Partizanai ant uniformos rankovės nešioja skydro formos tauntinių spalvų ženklą. Džiukijos krašte ant spalvų yra D raidė. Į partizanus priimami tik atlikę tam tikrus bandomuosius uždavinius. Sąlygų neįspildžiusieji nepriimami. Partizanų įtaka didelė. Dėl neįspildytų valdžiai net kokių prievolių teisinamas, „miškinis“ baimė. O su jų baimę pareigūnų skaitosi. Pereitą pavasarį prie Leliūnų partizanai už puolė trims vėžimais važiuojančias partijos pareigūnus, kurie važiuavo bruktį gyventojams obligacijas pirkti. Pabėgo tik paskutiniame vežime sėdję pareigūnai. Pirmuose vežimuose važiuoję ištremtieji ir milicininkai (8 vyrai) buvo nušauti. Partizanai paėmė didelę sumą obligacijų. Partizanų organizacija išsiplėtusi ne vien miškuose, jų įtaka išplitusi ir kaimuose bei miestuose.

Į šaukiamus susirinkimus visi turi atvykti. Neatvykusieji turi malkės sukirsti 15 metrų malkų. Bailesnieji kerta, o kas neina-tai taip ir lieka.

Kolchozai, kaip minėta, pradėti kurti tik praėjusiais metais ir tai tik prie miestelių, pačių ūkininkų prašymu. Butrimonių klebonas į jausis išklauzo išvežę į kolchozą. Klebonas išklė bėgą ir laimėjo, tačiau įvą neatgavo — ištremtieji neatidavė.

Atvežtieji rusai apgyvendinti sovchozuose. Nors atvažiuoja labai apskurę, bet, kadangi jie užima vadovaujamą vietą, tuojau turi visko daugiau už vietinius.

1948 m. vasario 16 d. visame Alytaus apskrityje buvo iškeltos tauntinės vėliavos. Vėliavos buvo iškeltos ir Alytaus kapinėse bei trianguoliacijos bokšte. Bokšte ji kabėjo, kol vėjas ją suplėšė, nes vėliavą iškėlęs nuardė kopėčias. Po 1947 m. pinigų reformos —

produktai be kortelių. Duonos esą pakankamai, bet cukraus trūksta.

Vokiečiai gyvena ir gerai pažįstas vietas: Selionis, Strielčius, (prie Alytaus), Barzdus, Trakninkus, Reizius (totorių kaimas), Tabalajauką, Kečelaukus, Elinorus, Nečiukius, Plevagalius ties Rumbonimis ir Staniavą. Paklaustas, ar daug lietuvių bėgų iš Lietuvos, jeigu galėtų, vokiečiai atsakė, jog tokiu atveju nė vieno Lietuvoje tikrai nebūliktų.

## DIEVO POGRINDIS

NUOTRUPOS IS TEVO GEORGE KNYGOS

Vienas raudonosios armijos kapitonas atsilankė viename vienuolyne. Būdamas vienas kambaryje su vienuolyno viršininku, jis jam tarė:

— Mes esame čia vienai. Prisipažink, kad tu niekad tikrai netikėjai, kad Jėzus Kristus yra Dievas.

Vienuolis atsakė, kad jis tuo tik ir kad tai yra tiesa. Tada sovientų kapitonas išsitraukė revolverį ir grąsino jį nušautais, jei jis nepripažins, kad visa tai yra melas.

Vienuolis tvirtai atsakė išduoti savo tikėjimą. Tada kapitonas nusiėmė revolverį ir šalį ir apsisiaurojęs apkabino vienuolį.

— Tai yra tiesa! — verkė jis. — Aš irgi tikiu, bet aš vis dėlto netikėjau, kad žmonės gali mirti už savo tikėjimą... Dabar aš taip pat galiu mirti už Kristų!

Šitas raudonosios armijos kapitonas, rusų moteris, kuri ėjo 30 mylių, kad pakrikštytų savo vaiką, baltistų pora, kuri gaubolis biblijas į Sov. Rusiją ir daugelis kitų, yra tie žmonės apie kuriuos tėvas George savo dabar išleistoje knygoje „Dievo pogrindis“.

Tėvas George, R. Katalikų kunigas — kroatas, 1945 metais slapta mūvyko į Sov. Sąjungą. 1947 metais jis sutiko Gultą Palmer — atsivertusią į katalikybę žurnalistę — kuri surašė jo pergyvenimus. 41 metų amžiaus tėvas George yra dabar Romoje.

„Dievo pogrindyje“ tėvas George gvyai atvaizduoja sovietiskąjį gyvenimą. Savo kelionėje po Rusiją jis sutiko daugelį žmonių. Tarp jų mes matom raudonosios armijos generolą, kurs jam pagelbėjo patekti į Sov. Sąjungą, leitenantą Natašą, kuri nusiėvė, pamatius vieną kartą Lenkijoje paprastą religinių vestuvių ceremoniją grožį... Ten sutinkame netgi 7 NKVD agentus, kuriuos

tėvas George pats apkrįkštijo jų barakuose Maskvoje...

Tėvas George sako, kad komunistai laiko, jog kiekviena atidaryta bažnyčia yra jiems pavojinga. Dėl to jų tikslas yra sunaikinti visas bažnyčias bei kunigus.

Net registruoti ortodoksų kunigai pasirenka pogrindį tam, kad vėliau — prasidėjus persekiojimui — nebūtų suimti.

9 metų vaikas parodė tėvui George, kaip vaikai mokosi katekizmo.

„Jis išklė savo kairiąją ranką, išskėsdamas pirštus. — Aš turiu penkis draugus. Aš išmokau katekizmo iš savo draugo, kurį išmokino jo senelė. Aš turiu išmokyti 5 savo draugus... Aš juos tuomet išgaminuosiu. Tada jie taps mokytojais... Kiekvienas jų turės išmokyti dar 5 savo draugus...“

1945 metų rudenį tėvas George paliko Sovietų Rusiją, Čekoslovakijoje, jausdamasis saurų užsiliko savo kunigijai žius. Tačiau slaptoji ji suėmė. Čia, ka' diena ir naktį apšvėčia šviesa, musanamas, jis sugebė ir vryn per vieną gybinį...

Vienokl nē tik tėvas George yra buvęs Rusijoje. Ne, jo moio, vienuolyno, guli sergą tėvas Kurt Szekalla, kuris, kaip ir tėvas George, taip pat buvo anapus geležinės užangos. Tėvas Szekalla sako, kad jis žino 7 kunigus, kurie nuėjo į Rusiją 1939–46 metų laikotarpiu. Nė viens iš jų negrižo... Yra tikslai žinoma, kad vienas iš jų — tėvas Romza — buvo sušaudytas.

Tėvas Szekalla tvirtina, kad jis sutiko daug katalikų „katakombų“ Rusijoje. Jo manymu, religija vėl atgims Rusijoje, bet tai įvyks evoliucijos, ne revoliucijos kėliu... M. L.

## Akad. Samb! „Šviesa“ žiemos stovykla Kiefersfelden

Ir šiais metais, gruodžio mėn. 29-sausio 7 dienomis, šviesiečiai akademikai naujuosius metus sutikti susirinko tradicinę žiemos stovyklon Alpe, Kiefersfelden miestelyje, pačiame Austrijos pasienyje. Praėjusių stovyklų nuotaių, bei prisiminimų vedami, kad ir netaip gausūs jų būreliai susirinko palisėti, pasportuoti, dar labiau susicementuoti greitos emigracijos išvakarėse, o gal ir atsisveikinti.

Gero oro dėka, stovyklautojai daugio oro dėmos skyrė žiemos sportui, išklioms, polsiui. Slidžių sporto, sniego, aukštumų bei gamtovaizdžių mėgėjams kelios stovyklos dienos paliko neįsidildomų pergyvenimų. Stovyklos metu surašėta keleta didesnių išklių į žymėsiąsias vietas, bei apsilankymas Austrijon, kur apžiūrėta Kufsteino istorinė pili.

Sportiskąsias stovyklos nuotai kas bei poilsį pagyvinu įspūdingas Naujų Metų sutikimas ir koncertas-linksmavakaris, dalyvaujant

pianistui A. Mrozinskui ir solistui V. Žmuidzinui. Net apsilankę švečiai buvo pagauti šviesietiška šeimyniškos stovyklautojų nuotaiškos. Naujų Metų proga pasista visa eilė sveikinimų bei primta rezoliucijų.

Stovyklos vadovybės rūpesčiu surašėta eilė kultūrinių parengimų: prof. Skardžiaus paskaita „Indija ir mes europiečiai“, Sausio 15 d. minėjimas, diskusinis vakaras organizac. klausimais, viet. YMCA. vadovybės rūpesčiu pasirodymų, literatūrinių kūrinių, sportinių pasiekimų konkursas.

„Negailingiausia stovyklos oficiozo „Kablo“ plunksna lydėjo stovyklautoją net į giliausius Alpių tarpkelkių užkampius. Atsisveikinimo linksmavakaris, nežiūrint gausių skyrų pasirodymų bei linksmos vakaro programos nebuvo nuotaikingas. Paskutiniosios stovyklos nuotaiškos apvaldė beatsisveikinancius šviesiečius. Stovyklos dienų įgyvendinta draugystė liūdėjo išsiskiriant. (J-s)

Jurgis Jankus

## PUŠIS

41

Ir apsidairęs pridėjo:

— Jums čia taip pat ne vieta. Perdaug visiems Barsukynas žinomas. Čia slapstėsi nuo fronto atsilikę rusai, čia slapstydavosi ir mūšiskiai, kai slėpdavosi nuo kariuomenės. Mano brolis irgi čia beveik išlėis dvi savaites išsėdėjo, kol pasiekė į Ameriką išlėkti. Ne, čia negerai. Jeigu eis ieškoti į mišką, pirmiausia eis čia. Judu eikite į aną pusę skynimo. Tikrai niekas negalvos, kad tenai galėtų kas slėptis.

Visi pažūrėjo į anapus skynimo. Per medžius jo nebuvo matyti, bet mes gerai žinojom, kad tenai buvo kalvotas, jaunas miškas. Jis buvo toli nuo visų kelių ir šiuo metu tenai kam eiti nebuvo jokio reikalo. Bent ligi to laiko, kol skynime atsiras uogų ar kalneluose baravykų. Bet ir tada ne dažnas grybautojas taip toli išsirengia.

Nueidami mums paliko kastuvą ir kirvį, ir mudu, šakas išmėtė, kad nebūtų žymės, jog čia miegotas, pakilome per skynimą. Net valgyti nedarėme.

Lietus tebelijo. Taikmėšs eiti sausenėmis vietomis, kad neliktų pėdų. Palys nežymiai slubavo. Galvojau, kad man reikės ieškoti Stankaus, bet Palys mane už tą išvadino kvaiviliu.

— Aš pasakysiu ir taviesiems, kad čia perdaug dažnai nevaikšiotu jeigu nenori, kad susuktų, daug pėdų nedarų. — kalbėjo ir galą pajėgė pridūrė:

— O kad lyja gerai: pėdas nuplaus. Jeigu ir su šunimis ateitu, nebesugaudys.

Skynimas buvo labai platus. Ne skynimas, bet didžiulė aikštė, netoli kilometro pločio, pakraštį per porą metų

spėjusi užaugti tankiu, sunkiai pralendamu beržynėliu, o toliau plika. Išėjus į plynę, nejauku pasidarė. Rodos, kas nors stovi miške ir žiūri, kur tu nueisi.

Lietus dar sustiprėjo. Aš užsimečiau milinį ant galvos, o Palys žiūri veidą pakėlęs į debesį, šypsoi, per veidą vanduo srovėmis slaukia ir teka už apikaklės. Jis nepaprastai laimingas, kad vakar šalo, o šiandien smarkiai lyja: jokių pėdsakų neliks.

Kitoj pusėj skynimo, jaunam eglynėliu, po tankiom šakom susidarom neperlytą vietą. Aš atsisėdau, o Palys atsisėgiojo kailinuis, švarką, išsitraukė iš kelnų marškinius ir padelkomo nusiūlostė veidą ir kaklą.

— Nusiprausiau, o dabar duok valgyti, — pasakė. Jis vėl mokėjo juoktis.

Apie pietus nuotaijo lyje. Išlindome iš eglynėlio ir ėmėm dairytis vietas, kur galėtume apsigyventi. Apistojom kalnė šalia sauso eglynėlio pačiam jauno beržynėlio pakraštį. Išmatavom, kad dviem nebūtų ankšta, ir ėmiau skresti velėną. Palys, valandėlę pažūrėjęs, kaip dirbu, pasiėmė kirvį ir dingto tankumyne. Vienam pasilikus, iš karto nejauku pasidarė. Ir kastuvo smeigimai tapo tokie garsūs, kad, rodos, ir kažin kur pamiškį kiekvienas gali išgirsti. Suskvarbiau visą velėną keturkampiais ir atsi-tiesiau pasilikus. Capt, capt, pupt ir vėl tylu; capt, capt, pupt — ir vėl tylu. Atrodė, lyg kas sėlintų, o širdis taip beldžia, kaip po didelio darbo. Greitai pasitraukiau už eglyčių ir klausau, o toliau vėl capt, capt, pupt. Ir visiška čia pat už nugaros — pupt, per kastuvą bapt. Ttu! — nusisprojavau. Užaugau miške ir šimtus kelių buvau girdėjęs, kaip po lietaus lašai nuo medžių krinta, bet nekada jų toks didelis garsas nebuvo. Vėl išsiklausiau: jie papsėjo aplinkui, arti ir toliau, lyg labai daug kojų aplinkui atsargiai vaikščiotų ir tykotų. Norėjau pro lašų tapojimą išgirsti, kur yra Palys, bet jo nebuvo niekur

girdėti. Jis nuėjo toli, kad arti nepalikėtų pėdsakų ir neatkriėtų nereikalingų akių.

Sugrįžau prie darbo. Ėmiau lupsti velėnas ir atsargiai krauti vienam šone. Į kitą šoną reikės mesti žemes, bet išmetęs pirmą kastuvą žemių susigriebiau, kad pirmą reikia dešimt sykių reikala pergalvoti, o tik paskum pradėti. Man dar reikėjo nuimti didelį plotą velėnų, kad paskum būtų galima vėl uždengti net tik duobės viršų, bet ir aplinkui paskleistas žemes.

Kasti buvo nesunku. Storų šaknų nepasitaikė, o kastuvą atnešė aštrų kaip peilį. Kol Palys grįžo su glėbiu kuolų, aš jau buvau įsikąsęs beveik ligi kelių. Paskum truputį užkandom ir vėl dirbom. Jis nešė, o aš kasiau. Pavakare atėjo brolis. Tėvas nuėjo namo, o brolis tyliai atsiskyrė ir pasuko pas mus. Turėjęs vargo, kol suradęs, net kelis kartus skynimo pakraščiu praėjęs. Dabar jis paėmė kasti, o aš ėjau su Paliu kuolų.

Kai ėmė temti, jau buvom įsikąsę lygiai su galvomis, bet kasę nestuojom. Palui ėmė skaudėti koją. Jis atsigulė, o mudu kasėme. Kainelį pateikėme gerą — buvo smėlis ir smėlis, bet laikėsi tvirtai, negriuvo.

— Užtekė, — pasakė brolis, lygindamas dugną. — Jeigu ligi rytojaus nepritekės vandens, galėsime gyventi.

— Arba jei neužgrius, — pastebėjau.

— Negrius. Rytoj vakare vėl ateisiu.

Palys, į eglę atsiėmęs, galvą ant krūtinės nuleidęs, snaudė. Brolis rengėsi eiti namo.

— Ką šneka kiti? Vyrai miške? — paklausiau, kelis žingsnius pajėgęs kartu.

— Nieko, — atsakė tas galšdamas.

— Taip jau nieko ir nešneka?

— Klausinėja, jūs dingot. Kad Palys tiesiai iš nagu pabėgo, visi žino, bet kaip tu išsisukai, niekas negali suprasti.

# Gyvenimo perspektyvos Amerikoje

Gyvenimas tremtinių stovyklose, girdėdavau įvairiausių nuomonių apie gyvenimo sąlygas Jungt. Am. Valstybėse. Tą nuomonį įvairumą dar labiau paryškina, kai ten nuvykusių tremtinių laikai. Vieni tik nuvykę rašo, kad jau iš pirmųjų naujojo gyvenimo dienų puikiai sekasi įsikurti, vieni po metų ar net mažiau, jau turi pirke naujausios laidos auto, kiti jau gyvena savame name, o treči jau ir ūkį susiję įsigyti arba turi savo pramonės ar prekybos įmones. Kaip iš tikrųjų yra: tiesa jie rašo, ar tik giliausi? Šioje vietoje noriu pabūti liudininku ir patvirtinti jų žodžius: Aš, atvykęs į tą daugelio vadinamą laimės šalį ir joje pagyvenęs keletą mėnesių, pats susitkau ne vieną lietuvį tremtinį, jau turintį aukščiausias paminėtas gėrybes. Tikrai pažįstu savo buvusį likimo draugų, kurie, atvykę prieš

2–2,5 metų, yra gražiai prisigyvenę ir net praturtę: gyvena labai gražiai įrengtose savuose namuose, puošniai rengiasi ir ne pėsti slampinėja, bet švaistosi puikiose limuzinuose. Gaila, kad tokių naujų turtuolių dar labai maža. Daug daugiau yra tokių, kurie nors dar ir neturi savo auto ar namo, bet gražiai gyvena — visa kuo perkeičia.

Tačiau tekdamas skaityti laiškus, kuriuose grokai nusiskundžiamą naujojo gyvenimo. Pagaliau būdavo laiškus, kurių autoriai mieliai sutiktų grįžti atgal į Vokietijos stovyklas. Ne su vienu ir iš tų tokių turėjau progos pasikalbėti. Tamei tokiui „Nedykėliui“ dar visal reikėjo „devizualioji mūsų ateivių dalis gyvena vidutiniškai: sunkiai dirba, gerai valgo ir dar dolelę — kitą dieną sutaupe. Šia proga noriu pabrėžti, kad reikia visai

abejingai į tokius laiškus žiūrėti, nes jie dažniausiai parašyti labai subjektivaliai. Tulas išlėpęs New York'e ar Bostone ir giminių (ar bičiulių) nuosirdžiai sutiktas, skaniai ir stipriai privaistintas bei aprengtas, jau čia pat ir pyškina triumfinį laišką. Jam atrodo, kad taip visą laiką linksma ir malonu bus. Kitas, gavęs gerą darbą, gal būtų netgi savo specialybėje, ir stipriai ant kojų atstojęs, mano, kad ir visiems kitiems taip pat lygiai gerai, bus, nes Amerikoje iš viso ir negali būti blogai. Anot tokių gudruolių, reikia tik norėti ir netingėti — ir viskas eis kaip iš pykės. Visai kitaip gyvenimas čia atrodo „pessimisti“, kuris, ne gaudamas žmoniško darbo dėl savo vyresnio amžiaus, silpnėsės sveikatos ar neturėjimo protektorių ir tokiu atveju dažniausiai dargi negalėdamas gauti nė paprasčiausio buto, verkšlėna ir visiemis skundžiasi, kad, esą, čia gyvenimas — tai neišbrendamas vargas, rūpesčiai, kapitalo vergija ir išlita litanija visokių kitokių negerovių. Niekas jam negali prikišti, kad jis rašo netiesą, jis nemeluoja, informuoja nuosirdžiai, kaip ir anas, kuriam puikiai sekasi, tačiau jis lygiai tiek gali suklaidinti skaitytoją, kaip ir anas naujasis turčis, nes rašo apie gyvenimą, į kurį žiūri pro savo vargo akinius.

Sio straipsnelio tikslas — padėti gerb. Skaitytojui tiksliau susiorientuoti, kaip iš tikrųjų ten yra. Dar daugiau: duoti progos pagalvoti apie tai, į kokią kategoriją ateivių jis pats gali tikėtis patekti (gerai gyvenančių, vidutiniškai ar vargštančių), kaip vieną gražią dieną pasileis Kolumbo keliais. Suprantama, kad visiškai tikslaus vaizdo nesudarysiu, nes čia gyvenimas tiek skirtingas nuo mums įprasto, kad visu jo aspektų neįmanoma išryškinti — reikia pačiam įgyventi. Pagaliau, aš rašysiu tik remdamasis paties patirtais faktais. Jie daugiausia paimti iš New York'o ir jo apylinkių gyvenimo, bet jie didžiąja dalimi tiksliai visai amerikonių imperijai. Atvykęs su mažyte dukrele pas antrąją savo šeimos dalį, kuri jau 11 mėnesių kaip Amerikos piliečiai ten gyvena ir buvo išlaikomi miesto labdarybės įstaigų, turėjau sąlygas daugiau kaip mėnesį būti laisvas ir per tą laiką susirasti darbą, iš kurio galėčiau išlaikyti 6 asmenų šeimą. Nesnaudžiau, laiką išnauduoju rūpestingai: išsėkiau darbo ir tyrinėju naujo ateivio gyvenimo sąlygas. Dėl to tariusi galis savo patirtimi pasidalinti su tais savo broliais tremtiniais, kurie dar romantiškos žvilgsnio svaido per Atlantą ir svajoja į ten patekti. Rašydamas turiu dėmesį mūsų tremtinių daugumą — žmones, kurie negalės dirbti savo buvusioje profesijoje: buv. valdininkai, kariai, teisininkai, mokytojai, įvairiausi įstaigų tarnautojai, rašytojai su žurnalais, prekybininkai, pramonikai, ekonomistai, artistai. Tik vienam — kitam iš jų pasiseks susirasti panašaus darbo, kurį jis yra dirbęs Lietuvoje. Prie jų, tur būt, reikėtų pridėti ir ūkininkus (bent žymią jų dalį), nes būti savarankišku ūkininku savame krašte ir bernauti pas amerikonių ūkininką, yra du labai skirtingi dalykai. Kadangi žemės ūkio darbininkų nesiečia tiek toli, kaip pramonės ar prekybos sektoriuose, nei profesinės ūkio, nei socialinės draudimas (kuris čia iš viso dar yra visiškai primityvus ir nereikšmingas), tai tokių žmonių padėtis daugiausia priklausys nuo paties darbdavio — ūkininko būdo, žmoniškumo laipsnio ir kitų jo savumų. Kas patenkins pas gerą žmogų — džiaugsis, kam pakliūs išnaudotojas — aimanuos. Toliau, labai daug

reikimės turės, kurioje vietoje teks apsigyventi. Tuos, kurie kultūvos pusiau laukinius Texaso, Louisianos, Arkanso, Missisipės ar Oklahomos laukus, kankins sunkiai pakenciami karščiai, tuo tarpu patekę į šiaurinius steitus, kaip Maine, Minnesota, Wisconsin, New York, Michigan ir kt., gėrės lietuviškomis akims savais žemėvaizdžiais ir patirs smarkokų žiemos šalčių. Dėlto jokių būdu

nepartartina vykti į pietinius steitus, bet reiktų stengtis pakliūti daugiau į šiaurę, arčiau Kanados. Nepaisant rizikos būti atiduotam ūkininko moloneli, reikia išskirti ir vienas labai svarbus teigiamas momentas: užsirašantiems į žemės ūkį yra garantuotas darbas ilgesniam laikui ir nereikės varstinėti fabriky bei dirbtuvių duris, prašant darbo.

(Bus daugiau)

## „Žmogus su akiniais“

Kas 1948 m. laudino Wimbledono stadiono žiūrovus pasaulio lauko teniso pirmenybėse? Kas žavėjo St. Moritz'e supilaukusius tūkstantines šveicarų ir pasaulio žiemos sportininkų mases? Į ką žiūrėjo Kanados ledo ritulio speciai pasigėrėjimu? — Į Čekoslovakijos sūnų Jaroslav Drobny. Žurnalistų jis vadinamas „žmogus su akiniais“, o sportininkų paprastai — „kairiarankis čekas“.

Vos peržengęs 20 metų, Drobny vieną kartą pilnai pasiruošęs teniso saulės šviltinamoje lauko teniso aikštėje, laukdamas savo priešininko Ceinaro. Kova turėjo būti meistro titula. Rungtinių pradžioje dominavo Ceinaras, bet nelgiam. Žaidimo iniciatyvą, „atgavęs save“, perima Drobny ir pradeda užtikrintai vadovauti. Jis buvo nenulstantis ir be nervų. Jo priešininkas — priešiną. Drobny po įtemptos kovos laimėjo. Ceinaras pralaimėjo ne vien meistro titulą, bet dar daugiau — pastikėjimą savi.

Žaisdamas tenisą, jis vilioja save priešininką prie tinklo. „Žmogus su akiniais“ trenkiančių smūgiu siunčia kamuolį į abu priešininko aikštėles kampais ir staiga nuleidžia prie pat tinklo. Savo priešininką jis nori turėti visai prieisais. Tai, gal būtų įprastinis iš ledo ritulio. Ir prie tinklo jis yra stipriausias. Jo bėgiojimas po aikštėlę nėra elegantiškas, tačiau labai lengvas. Ir apie jį šnekama, kad teniso aikštėje Drobny yra greitas, labai greitas — taip, kaip žaisdamas ledo ritulį.

Vieną kartą Čekoslovakijos ledo ritulio rinktinė turėjo treningo pobūdžio rungtynes prieš 17–18 metų jaunų rinktinę. Senuosius

„vilkus“ nustebino tiesiog lūto plėšrumo jaunų rinktinės vidurio puolikas, tuomet dar niekam nežinomas — jaunasis Drobny. Jis stebino ir publiką ir žaidikus. Būdamas jaunūsis, jau tuomet jis musė tokiose svarbiuose rungtynėse įvartį. Nuo to laiko ir prasidėjo jo ldomi ir turtinga sporto karjera.

Atmosfera profektorių akinančiai apšviestame ledo ritulio stadione yra įtempta ir nervinga. Drobny draugai jaudinasi ir nervuoja. Jis tuo tarpu stovi visiškai šaltas ir ramus bei niekam nekelias įtarimo dėl savo gaivališko temperamento ir kanadietiško stiliaus ledo ritulinko. Žaidimui prasidėjus, metasi visa savo siela į jį. Žaidžia pirmojo puolimo vidurio puoliko pozicijoje. Žaidžia kaip ir verždamasis priekiu, žvejoja ant ledo tuo metu jam tik vienam priklausančių ritulį, apveda tris arba keturis priešininkus ir, iš sunkiausios, kuomet prieš vartininkas mažiausiai tikisi, padėtis, nepaprastai aštriai kerta Tūkstantini žiūrovų minia nepertojamai šaukia: Drobny, Drobny, Drobny! Jis ramiai grįžta prie savo vartų, vilkdamas ledu savo lazda ir laisva ranka taisyosi savo nedužtamo stiklo akinčius... Jis vadovavo pasaulio ledo ritulio meistrui — Čekoslovakijos — puolimui.

Sio sportininko kurtinėje glūdi, galima sakyti, dvi širdys, kurios viena karšta melle plaka ledo rituliu, o antroji — lauko tenisu. Daugelis sportininkų kultivuoja kelias sporto šakas, tačiau paprastai tik vienoje kurioje pasiekia aukšto lygio. Išimtis yra „kairiarankis čekas“, kurio tiek lauko teniso, tiek ledo ritulio žaidimas yra pasaulinės klasės.

Spm. D.

## Paieškojimai

### SKELBIMAS NR. 63

IS JAV. ir kitur yra paieškomi šiam skelbime išvardinti asmenys. Ieškomieji arba apie juos žinanantieji malonėkite atsiųsti C/Kartotekai per artimiausius LTB. skyrius, kartu nurodant skelbimo eilės Nr. ir įdedant reikiama kiekį pašto ženklų atsakymui apmokėti. 19. SABALIAUSKAS Petras, jo žmona Teofilė ir vaikai Vaclovas bei Bronius; DOVDAITYTĖ Magdėla ir Radvilskio; BUTNĖ RYTĖ Meta (1930) iš Lausargių.

20. KUNGYS Vladas su savo žmona Ona ir jų vaikais: KASPERAVICIUS Nuo Jurbarko; ZNATAS-Znatavičius iš Mikytų; VALYS Povilas iš Dotnuvos; SAVICKAS Romas.

21. VOLKOVICKIS Alfonsas ir jo žmona Marija; SALIENĖ-Vaskeilė Sofija; LEIPUS Adomas iš Sabaldauskų; BUDREIKAITĖ Jantina nuo Skaudvilės.

22. Mrs. Vincenta Baltrukaitis-Cesnulevičiūtė, 25 Grand St., WORCESTER, Mass., — prašo atsiųsti savo brolius Zigimą ir Uiljoną, nuo Marcinkonių.

23. Mrs. Ona Dabrilienė, 12a Harvard St., WORCESTER, Mass., USA. — prašo atsiųsti Marcelę ir Teresę Adomaites, gyv. prie Kybartų.

24. Mrs. Agota Krivinskienė, 29 Poplar St. 28 Conn., WATERBURY/USA. — prašo atsiųsti Kabišaičius: Juozą, Petrą, Matildą, Mariją bei Eleną, nuo Šakių.

25. Mrs. Frances A. Kaupas, 287 Marion St., BROOKLYN 33, N. Y./USA. — prašo atsiųsti Eufraziją Rudienę ir Anicetą Mažeikaitę.

26. Mr. Louis Ellyes, Route 1, Box 124 B, OREGON CITY, Oregon/USA. — prašo atsiųsti stud. Albina Bielskį.

27. Mrs. Agota Sakalas, 12 Priory Villas, Wilmslow Road, Didsbury, MANCHESTER 20/England — prašo atsiųsti Uršulę Kalvaitienę-Kazakauskaitę.

28. Mr. Antanas Urbonas, R. 1, Box 34, ANKENY, Iowa/USA. — prašo atsiųsti savo broį Joną Urboną arba jo vaikus, kilusius nuo Garliavos.

29. Mrs. Usionienė-Paulikaitė, 15749 Strahmoore, DETROIT 27, Mich./USA. — prašo atsiųsti broį Juozą Paulį ir Kasilauskus bei Overlingus.

30. Mirusio JAV-se Jono PAUKŠTO broliai bei brolyvaikiai, kilę iš Kleimškių, palikimo reikalų prašomi atsiųsti C/Kartotekon per vietos LTB.

31. Paklydę siuntiniai: S. Galdikui ir A. Viržintui atsiųsti C/Kartotekon per artimiausią LTB skyrių.

32. Gauti adresai iš JAV: M. Kižytel, Jurgiuo Terkeriui, Zofijai Mankauskaičiai, Romuldui Kupriui, Kosteį Janulytei-Horšit ir užklydęs laiškas Mykolui Šimkūnui nuo Petro Šimkūno iš Brazilijos.

## Ieskome 1000 tremties knygesiu

### PRANEŠIMAS Nr. 2

Papildydami mūsų knygų vajeis pranešimą Nr. 1, pranešame, jog šiuo metu platinamos knygos (Vol. I, II, III) vajeis programon neįeina. Pateidavojamos Tremties Knygnešys knygos su numatytais lengvatomis galės būti išsiųstos tik suvedus ir paskebus galutinius vajeis davinius š. m. kovo mėn. Tačiau įvertidami Tremties knygesiu pagalbą mūsų dar kelbiame papildomą knygų nuolaidą ir būtent: kiek Tremties Knygnešys, nepapildoni išsiųti šiuo metu amas mūsų knygas ir prišpaudos platintojams kvitą vajeis įnašą įmokėjimą, šias rygas gauna papiginta kaina DM 10.— Kiekvienas Tremties Knygnešys šių papigintų knygų gali išsiųti tik tiek egz., kiek yra įmokėjęs vajeis įnašą, t. y. įmokėjęs DM 20.— šiuo metu po DM 10.— gali išsiųti 2 knygas, ir t. t. Šių knygų platinimo kontrolę atlieka spaudos patintojai, padarydami atitinkamus atžymėjimus Tr. Knygnešius sąrašuose ir kvituose. Ši lengvata liečia tik Vokietijoje gyvenančius Tremties Knygnešius ir galioja nuo tos dienos, kada yra įmokėtas Tr. Knygnešio vajeis įnašas.

Sia nuolaida taip pat naudojasi tremties mokykla ir mokytojai (pagal mokyklos vadovo sudarytus ir patvirtintus sąrašus). Visiems kitiems knygų pardavimo kaina yra po DM 15.—/Vol. Asmenys, gyvenantieji stovyklose, vajeis įnašą įmokėję spaudos platintojams ar komitetams; visi kiti tiesiog firmai F. Bruckmann K.G., Muenchen 2, Lothstrasse 1. Užjūriose įnašai įmokami mūsų atstovams.

Mūsų vajeis tikslas yra ne tik suburti stambesnes sumas tolimesniam knygų leidimui, bet taip pat suburti ne mažiau 1.000 nuolatinių prenumeratorių Tremties Knygnešius. Vykstant sparciai emigracijai ir nykstant stovykloms, normalus knygų platinimas ateityje darosi neįmanomas. Todėl mūsų knygų platinimas ateityje nebus vykdomas laisvoje rinkoje, bet bus paskirstomas per mūsų atstovus užjūriose ir spaudos platintojus vietoje tik mūsų prenumeratoriams. Kad mūsų programa galėtų būti palaipsniui vykdoma, mes turime jau šiandien sudaryti tvirtą ryšį su visais knygos mylėtojais, kurie, nežinint kuriam pasaulio kampelyje atsidurs, yra pasiryžę būti mūsų knygų prenumeratoriais ir bendradarbiais.

Jeigu mūsų nepavyks suburti ši minimą Tremties Knygnešius, 2–2,5 metų, yra gražiai prisigyvenę ir net praturtę: gyvena labai gražiai įrengtose savuose namuose, puošniai rengiasi ir ne pėsti slampinėja, bet švaistosi puikiose limuzinuose. Gaila, kad tokių naujų turtuolių dar labai maža. Daug daugiau yra tokių, kurie nors dar ir neturi savo auto ar namo, bet gražiai gyvena — visa kuo perkeičia.

tolimesnis mūsų knygų leidimas turės būti neišvengiamai nutrauktas. Mūsų pastangos suorganizuoti kreditus Amerikos lietuvių stambesnės organizacijos iki šiol liko be pasekų. Taip pat mūsų knygų paklausa senųjų užjūrio tremtinių tarpe yra apgailėtina maža. Šiandien aiškėja, kad mūsų kultūros pėdsakų likimas yra paliktas tų tremtinių valiai, kurie, nežinint ilgų ir skurdžių tremties metų, dar šiandien sugeba per porą mėnesių išpirkti tūkstančius knygų ir suranda tiems reikalams lėšų ir laiko. Todėl mes kreipiamės į Jus, Tremties Knygnešiai, ir į Jus, Tremtinių Bendruomenę, kviesdami į bendrą darbą.

Mes taip pat kviečiame visus asmenis ir organizacijas, kurie yra pajėgūs įmokėti didesnę įnašą, nei numato vajeis minimumas, šią Tremties Knygnešio pareigą neįdiegant atlikti. Čia galėtų gražiai parodyti tie tautiečiai, kurie užima aukštesnes vietas IRO įstaigose, privatiems verslininkai, etc. Tuo būdu sudarytų galimybę padidinti tiražus ir dalį knygų skirti įvairių kraštų viešosioms ir universitetinė bibliotekoms. Iš kitos pusės, spaudžiant knygų tiražus mažesnius nei 1000 egz., knygų savikaina darosi tokia aukšta, jog jų įpirkimas būtų neįmanomas. Ypač tai liečia mūsų spalvuotus leidinius, kurių paruošimas ir spauda yra ypatingai brangūs.

Sia proga reikiame padėką mūsų rėmėjui prof. J. Brazaičiui, išrūpinusiam iš VLIK Vykdomos Tarybos stambia paskolą pirmųjų 3-jų knygų išleidimui, o taip pat Vykdomajai Tarybai, užpirkusiai didelių kiekius mūsų knygų.

Mūsų nauji bendradarbiai: dail. P. Augius, prof. Brazaitis, inž. P. Hahn, Gražina Krivickienė, Lietuvių Dailės Institutas, dail. V. Petravičius, dail. A. Vaičiūnas, T. Valius, dail. L. Vilimas.

Be to, mūsų pirmame vajeis pranešime praleista mūsų bendradarbio dail. V. Rato pavardė.

Mūsų nauji atstovai USA: Prof. V. Ščenulevičius, 227 W 5th Ave, So, Boston, Mass.

Arch. J. Mulokas, 520 North 30th St., East St. Louis.

Mūsų atstovo Australijoje B. Genio adresas pasikeitė taip: B. Genys, W. B. No. 6 Camp Malgoja, Via Penrith N. S. W., Australija.

Ši vajeis papildymai visi laikraščiai prašomi perspaudinti.

„Aufbau“  
Fr. Herschelstrasse 16  
München 27  
Germany — US-Zone

